

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1546. usque ad annum 1549

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1770

VD18 90118529

§. 4. Pontificis literæ ad Helvetios

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66608](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66608)

Sæcul. XVI. A.C. 1546 Mediolano adducta sese Cæsareo exercitui jungerent; id quidem efficere summa Protestantium cura erat, irrito tamen conatu; quippe non modo Veneti, & Tirolenses, sed etiam Grifones, quibus confœderati hac super re scripserant, eorum preces flocci habebant, quocirca hæ copię Cæsareis feliciter fuerunt conjunctæ, nec magis optatum fortitæ sunt successum Protestantium literæ, quas ad Helvetios perscripserunt.

§. IV.

Pontificis literæ ad Helvetios.

*Sleid. p. 945
Thuan. hist.
l. c.*

Interea summus Pontifex ad Helvetios, ut eorum animos ad acceptandam Synodum inclinaret, perbenigne hunc in modum perscripsit: *Cum vos summa complectar benevolentia, simulque firmam, qua vestri Majores Sedi Apostolicæ adhæserunt, conjunctionem considerem, merito deploro, vestrum quosdam per insidias diaboli, & perturbatores legum, avulsos esse ab Apostolica Religione, & a me, tanquam charissimos filios e sinu & complexu amantissimi parentis: veruntamen magnum est Dei beneficium, quod ex vobis multi permanserint constantes in fide erga Deum & Ecclesiam, quo videlicet alii, qui sermonibus improborum decepti sunt, exemplum habeant*

habeant positum ob oculos, & ad majorum ^{Sæcul. XVI.}
 suorum Religionem aliquando revertantur, A.C 1546
 nam divinæ bonitatis magnam hoc est argu-
 mentum, quod in isto dissidio Religionis,
 pacem inter vos colatis, cum aliis in locis
 per hanc occasionem gravissimi sint excitati
 motus, quos ut componerem, nullum non
 adhibui remedium statim ab initio mei Pon-
 tificatus, & magna semper usus sum lenita-
 te: nuper etiam ad extremum confugi, de-
 nunciato Concilio generali, cui locum atque
 Sedem elegi Tridenti, oppido Germanicæ,
 cujus intra fines hæc hæreticorum vitiosa se-
 ges maxime crevit, quod quidem ad oppi-
 dum tuto venire possent, & suas ibi par-
 tes tueri, si vellent: speraveram enim, in
 tam augusto conventu, cui semper Christia-
 ni Reges atque populi plurimum detulissent,
 & in cætu tot Episcoporum, qui Spiritu
 sancto ductore religionem tractarent, nemi-
 nem fore tam impium, qui non tantæ se sub-
 mitteret authoritati, qui non impiis conti-
 nuo dogmatis rejectis, Ecclesiæ catholicæ
 iudicium amplecteretur: hanc etiam nunc o-
 pinionem retineo de vobis, & propter con-
 cordiam domesticam spero, futurum, ut ex
 vobis, qui fideles atque constantes perman-
 serunt, obtemperent concilio, cæteri vero,
 qui non consulto, sed quadam credulitate
 in errorem adducti sunt, authoritatem Sy-
 nodi non aspernentur: quod ut faciant, &
 ad concilium veniant, tanquam ad cælestem

Sæcul. XVI aliquem Senatum, cui Deus ipse præest,
 A. C. 1546. horror plurimum, ut ante quoque feci: ma-
 gno autem dolori mihi fuit, quod in Ger-
 mania non pauci sint, etiam de numero eo-
 rum, qui Principes habentur, qui Conci-
 lium non modo superbe & insolenter contem-
 nunt, sed maledictis etiam & convitiis inse-
 ctantur, neque se decretis illius parituros es-
 se dicunt: ideo vero dolebam cum primis,
 quod ista perditorum hominum contumacia
 & obstinatione, necessitatem mihi videbam
 imponi, rem armis tentandi, nam neque
 tot animarum jacturam, quæ per hæreses
 quotidie perirent, neque Christiani nominis
 oppressionem hanc diutius perferre potui,
 quorum illud ad pastorale meum officium,
 hoc autem ad mei gradus atque loci dignita-
 tem pertinet: cumque de remedio sæpe co-
 gitarem, ac Deum precarer, ut viam osten-
 deret, peropportune accidit, ut Cæsar,
 maximæ pietatis Princeps, eisdem fere,
 quibus ego, sceleribus impiorum offensus,
 armis vindicandam sibi religionem judica-
 ret: cum enim ipsius intercessione & opera,
 Germanicæ datum esset a me Concilium, vi-
 sum ei fuit, quod qui illud recusarent, at-
 que contemnerent, ipsius quoque factum &
 auctoritatem despicerent: hanc igitur occa-
 sionem divinitus oblatam libenter arripui,
 & præclaram istam Cæsar's voluntatem ad-
 juvare constitui omnibus tam suis quam Ec-
 clesie Romanæ facultatibus: etenim si secus face-

facerem, si negligenter agerem & remisse, Sæcul. XVI.
 non dubium est, quin tot filiorum animas, A.C. 1546.
 hæreticorum perfidia corruptas, a me Deus,
 tanquam a parente requirat: hoc autem me-
 um Consilium atque mentem ideo volui pa-
 tesfacere vobis, ut & qua premar sollicitu-
 dine, videatis, & vestra vota mecum, hoc
 est cum Deo, & Religione jungatis: mul-
 ta quidem vestra existunt præclara facta,
 sed nullum est præclarior, quam hoc, si cum
 Deo veterem amicitiam, exemplo Majorum
 colatis, si Ecclesiæ Romanæ, quæ semper
 vobis benefecit, pristinam fidem, & amo-
 rem præstetis, si jam in hac tam pia causâ
 subministratis auxilia: quod ut faciatis, oro
 plurimum.

Cum interea hi tumultus ferverent,
 Palatinus Elector a Cæsare sciscitaba-
 tur, quænam esset causâ belli, & in
 quem denique tantus armorum appa-
 ratus instrueretur, præterea eundem ro-
 gabat, ut pro concilianda pace suam
 operam impendere permetteretur. Ve-
 rum Carolus Imperator eidem per Gran-
 vellanum & Navium hæc nuntiari iussit.
 Non illi erit difficile, utrumque scire, &
 quænam sit causâ, & qui bello petantur:
 ut vero plenior hujus rei notitiam
 haberet, ambo hi Ministri cunctas ra-
 tiones jam antea a Cæsare allegatas rur-
 sus Electori exposuerunt. Palatinus
 Imperatoris responsum Saxoniam Electo-

Sæcul. XVI.
A.C. 1546.

ri, Landgravio, Ducique Wirtembergensi perscripsit, expositoque periculo, quod Germaniæ præsertim a milite extero immineret, eos hortabatur, ut pro obtinenda plena reconciliatione Cæsari sese submitterent, ac saltem in aliquibus articulis eidem morem gererent. *Etenim*; addebat Palatinus Princeps, *licet tristis & aspera sit rerum facies, existimo tamen, quod si erga Cæsarem vos submiseritis, & nonnullis in rebus morem ei gesseritis, fore, ut ad conciliationem ea res maximum adferat momentum: hæc autem sunt, quibus mitigari posse Cæsarem intelligatis: I. Si condonari vobis petatis offensionem: II. Si quid minus æque factum sit ab aliquo, corrigatis, postremo, si quid alieni possidetis, ut id Cæsari vel cuiquam alteri, prout videbitur, permittatis: in eo si quid ego potero amplius, fidem, operamque meam polliceor.*

Verum Saxo æque ac Landgravius tanta erant inflati arrogantia, ut adeo non salutaria Palatini consilia amplecterentur, ut potius undique copias conscribere pergerent, & deliberandi causa convenirent, necnon die decima quarta Julii datis literis Cæsari hæc significarent, *haud nos latet, te, Romani Antichristi ac impii Concilii Tridentini impulsu bellum hoc suscipere, ut & Evangelii doctrina, & Germaniæ libertas oppri-*

opprimatur, nec ullam aliam subesse belli Sæcul. XVI.
 causam perspicimus. Verum Imperator A.C. 1546.
 nullo eos responso dignabatur.

§. V.

*Epistola Cæsaris ad Coloniensem
 Archiepiscopum.*

Die septima Julii Carolus Cæsar Ar- Sleid l 17.
 chiepiscopo Coloniensi hanc in sen- p. 598. 599.
 tentiam perscripsit: *Salutis causa, ni-*
mimum ut quies publica & jus & æquum &
hujus nostri loci dignitas, Imperiique li-
bertas recuperentur, quæ quidem omnia se-
ditiosi quidam ex republica propemodum su-
stulerunt, & nisi coerceantur, tollent omni-
no, cogor arma sumere, ut illos ad offici-
um adducam: & quoniam in hoc esse totos
accipio, ut te simul & alios in societatem
suam pertrahant, mando, I. ut per
omnem tuam provinciam edicas, & des ope-
ram, ne quis militet, nisi mihi meisque du-
cibus, qui mandatum habebunt, ejusque rei
fidem facient: II. ut eos, qui forte jam
in militiam profecti sunt, illico revoces,
& domi manere jubeas, & nostrum expe-
ctare jussim: in eos vero, qui non parebunt,
severe vindices, atque ita te geras, ut intelli-
gere possim, Germanicæ quietem tibi esse cha-
ram: ni facias, id magno tuo cum pericu-
lo & bonorum omnium dispendio futurum
scias.

Has